

09/3 Svar på høring - Forslag til forskrift om tildeling av løyve til havbruk med laks, aure og regnbogeaure i sjøvatn 2009

Behandlinger

Fylkesutvalget - 17. februar 2009

Saksfremlegg: Høring - Forslag til forskrift om tildeling av løyve til havbruk med laks, aure og regnbogeaure i sjøvatn 2009

1 (Hoveddokument) Svar på høring - Forslag til forskrift om tildeling av løyve til havbruk med laks, aure og regnbogeaure i sjøvatn 2009

Arkivsak: 07/01237

Ugradert

Arkivkode: _

Saksbeh: Hans Inge Gloppen

Saksgang

Fylkesutvalget

Møtedato

17.2.2009

Saksnr.

09/3

HØRING - FORSLAG TIL FORSKRIFT OM TILDELING AV LØYVE TIL HAVBRUK MED LAKS, AURE OG REGNBOGEAURE I SJØVATN 2009

FYLKESORDFØRERS INNSTILLING:

Fylkesutvalget er tilfreds med regjeringens beslutning om tildeling av syv nye oppdrettskonsesjoner til Finnmark. Fylkesutvalget vil i denne forbindelse påpeke følgende:

1. Ved tildeling settes det en tidsfrist for når konsesjonene må være i produksjon. Dersom denne fristen ikke blir overholdt, går konsesjonene tilbake til fiskeridirektoratets regionkontor for en retildeling.
2. Finnmark fylkeskommune mener det må settes krav til sertifisering før en aktør kan starte med økologisk produksjon.
3. I høringsbrevet går fram at tildelingen av de nye konsesjonene vil medføre flere oppgaver for fylkeskommunene. Arbeidsoppgavene vil øke ytterligere i 2010 når den nye forvaltningsreformen skal iverksettes. Merkostnadene med dette må kompenseres med økte overføringer til fylkeskommunene via statsbudsjettet.

Vadsø, 3. februar 2009

Runar Sjøstad
fylkesordfører

BAKGRUNN

Fiskeri- og kystdepartementet vil lyse ut 65 lakse- og ørretkonsesjoner i 2009. I den sammenheng er det sendt ut på høring et «*Forslag til forskrift om tildeling av løyve til havbruk med laks, aure og regnbogeaure i sjøvatn 2009*». I korte trekk inneholder høringsforslaget følgende hovedpunkter:

- Fylkesvis fordeling av konsesjoner
- Tildeling av konsesjoner skal skje mot fast vederlag
- Søknadsprosessen – konsultasjon med fylkeskommunene
- Kriterier for tildeling

Høringsfristen er satt til 16. februar 2009, men Finnmark fylkeskommune har fått utsettelse til 18. februar for å få med fylkesutvalgets behandling av saken.

BESKRIVELSE

Fylkesvis fordeling av konsesjoner

I denne tildelingsrunden er Finnmark tilgodesett med 7 konsesjoner. I tillegg kan 5 konsesjoner til økologisk havbruk tildeles uavhengig av fylke eller region. Konsesjonene er avgrensa til maksimalt 780 tonn biomasse, med unntak for konsesjonene i Troms og Finnmark. Her er grensa 900 tonn på grunn av lengre avstand til markedet, lengre produksjonstid og lavere sjøtemperaturer.

Fordeling av konsesjoner innad i Finnmark er ikke tema i høringsforslaget. Dette spørsmålet blir først aktuelt i konsultasjonene mellom Fiskeridirektoratets regionkontor og Finnmark fylkeskommune.

Tildeling av konsesjoner skal skje mot fast vederlag

Vederlaget er 3 millioner kroner per løyve i Finnmark og 8 millioner kroner i resten av landet. Det gjelder både for de ordinære og de økologiske konsesjonene. Vederlaget går til staten. I forslaget til forskrift går det fram at bedrifter som søker om å få kjøpe konsesjon, må dokumentere økonomisk evne til å betale vederlaget.

Inntektene for konsesjonene er lagt inn i statsbudsjettet for 2009 med 485 millioner kroner. Av dette får de aktuelle fylkeskommunene et tilskudd på inntil 195 millioner kroner. Dette utgjør tre millioner kroner pr løyve. For Finnmarks del vil dette si inntil 21 millioner kroner for sju konsesjoner.

Søknadsprosessen – konsultasjon med fylkeskommunen

Fiskeridirektoratets regionkontor står for tildelingen av konsesjoner. Fiskeridirektoratet er også klageinstans. Før konsesjonene tildeles må imidlertid Fiskeridirektoratets regionkontor konsultere den aktuelle fylkeskommunen om næringspolitiske vurderinger i lys av fylkesplanen, inkludert hvor i fylket det er ønskelig med mer oppdrettsvirksomhet.

Det følger av forskriften at fylkeskommunen kan prioritere søkerne, eller gi en mer generell uttalelse. Vurderingene til fylkeskommunen skal dokumenteres skriftlig i form av brev, møtereferat eller lignende.

Kriterier for tildeling

Det kan bare gis tilsagn til søkere som dokumenterer økonomisk evne til å betale vederlaget til staten og som planlegger drift på lokaliteter i kommuner med godkjent arealdel av kommuneplan. Ved prioritering av søkere er det lagt vekt på følgende kriterium:

- Mindre aktører i næringa
- Søkere som vil legge til rette for økt bearbeiding med sikte på økonomisk integrasjon i kystdistriktene i Norge

Formålet med det første kriteriet er å styrke små og mellomstore bedrifter innenfor havbruksnæringen, og dermed medvirke til å opprettholde en variert eierstruktur. En «aktør» er i denne sammenhengen en søker og selskapet til søkeren. Dersom selskapet er en del av et konsern, er det konsernet som blir regnet som aktør. Mindre aktører defineres som aktører med inntil 19 konsesjoner til oppdrett av matfisk av laks, ørret og regnbueørret.

Formålet med det andre kriteriet er å medvirke til økt sysselsetting og verdiskaping i områder langs kysten med fraflytting og nedgang i tallet på innbyggere. Uttrykket «bearbeiding» skal forstås vidt, og kan omfatte både slakting, videreforedling og annen bearbeiding. Videreforedling som skjer ut over slakting vil veie tyngre i vurderingen enn bare slakting. Uttrykket omfatter både eksisterende og planlagt bearbeiding, både i og utenfor det fylket det er søkt om konsesjon. Det er ikke nødvendig at søker selv eier virksomheten som skal bearbeide produktene.

Fem konsesjoner er øremerket økologisk havbruk. Disse fem er i utgangspunktet ikke bundet til noen av fylkene, men når konsesjonen først er tildelt en aktør i et fylke, er det ikke anledning til å flytte konsesjonen ut av regionen. Foreløpig finnes det ikke et offentligrettslig regelverk for økologisk havbruksproduksjon.

EU har vedtatt en ny rammeordning for økologisk produksjon som gjelder fra 1. januar 2009. Økologisk produksjon er omfattet av EØS-avtalen, og Fiskeri- og kystdepartementet har planer om å implementere EUs regelverk i norsk rett gjennom en ny økologiforskrift. Dette skal etter planen skje sommeren 2009.

For å tilfredsstille vilkåret om økologisk drift, før EU-regelverket er implementert i norsk rett, må innehaver av økologisk konsesjon være sertifisert tilsvarende Debio sin standard for økologisk havbruksproduksjon. Debio er kontroll- og godkjenningsinstans for økologisk produksjon, foredling, omsetning og import i Norge. Begrepet "økologisk" er beskyttet, og varer kan bare omsettes som økologiske når produsenten har godkjenning fra Debio. Debio har fått delegert myndighet av Mattilsynet for å utøve tilsyn med økologisk produksjon i Norge. Tilsynet består av kontroll og godkjenning i forhold til forskriften for økologisk produksjon som tilsvarer EUs regelverk. Når det gjelder økologisk akvakultur er lovbestemmelser under forberedelse, og Debios regler er privatrettslige. I forslaget til forskrift er det ikke et krav at søker må være sertifisert på søknadstidspunktet.

VURDERING

Fylkesrådmannen vil innledningsvis minne om hva som skjedde i forrige tildelingsrunde i Finnmark i 2002. Da ble ti finnmarkskonsesjoner lyst ut med en stykkpris på fire millioner kroner. Etter tredje gangs utlysning var det ingen interesserte kjøpere. Først ved fjerde gangs utlysning og lukket budrunde i desember 2006, ble konsesjonene solgt. Tre konsesjoner i Vest-Finnmark oppnådde en snittpris på knappe 2,4 millioner kroner, mens sju konsesjoner i Øst-Finnmark ble

solgt for til sammen 850.000 kroner (fra 50.000 til 250.000 kroner). Snittpris for de ti konsesjonene ble ca 795.000 kroner. Dette kan tyde på at dagens utropspris på tre millioner kroner kan være for høy. Et annet forhold som underbygger en for høy pris, er at flere aktører i oppdrettsnæringen nå sliter med lavere lønnsomhet og negative effekter på grunn av den globale finanskrisen.

Fylkesrådmannen vil også påpeke at i «*Fylkesplan for Finnmark 2006-2009*» forventes følgende av staten: «*at staten gjeninnfører avgiftsfrie oppdrettskonsesjoner, og at konsesjonene gis til kommuner med godkjente kystsoneplaner.*»

Departementet ber også høringsinstansene om å komme med synspunkter om

- det skal legges et øvre tak på hvor mange konsesjoner en aktør kan tildeles
- hvorvidt det skal være anledning til å starte produksjon før det foreligger sertifikat for økologisk produksjon
- bedrifter med inntil 19 konsesjoner skal defineres som mindre aktører

Fylkesrådmannen finner det vanskelig å foreslå et øvre tak på hvor mange konsesjoner som skal tildeles. Noen aktører vil sannsynligvis søke konsesjoner i flere fylker, og da kan fylker og regioner fort bli satt opp mot hverandre dersom det øvre taket er passert. Det blir også vanskelig for Finnmark fylkeskommune å foreta næringspolitiske vurderinger i forhold til en aktør som har virksomhet i andre fylker. Når det gjelder grensa for bli definert som en mindre aktør, synes fylkesrådmannen det er fornuftig å bruke Fiskeridirektoratets definisjon på hva som er små og mellomstore bedrifter i havbruksnæringen.

Fylkesrådmannen synes i utgangspunktet at det er problematisk at det skal deles ut fem økologiske laksekonsesjoner før regelverket for økologisk havbruksproduksjon er klart. Når dette likevel ser ut til å skje, mener fylkesrådmannen at det må settes krav til at oppdretteren er sertifisert tilsvarende Debio-standard før produksjonen kan settes i gang.

Fylkesrådmannen vil påpeke at det i høringsbrevet går fram at tildelingen av de nye konsesjonene vil medføre flere oppgaver for fylkeskommunene. Oppgavene vil øke ytterligere i 2010 når den nye forvaltningsreformen skal iverksettes. I denne reformen får Finnmark fylkeskommune, i følge tall fra fiskeridirektoratet, overført forvaltningsoppgaver knyttet til akvakultur tilsvarende nesten to årsverk. Fylkesrådmannen synes det er viktig å understreke at disse merkostnadene må kompenseres ved overføring via statsbudsjettet.

FYLKESRÅDMANNENS KONKLUSJON

2. Basert på tidligere erfaringer, kombinert med dagens finanskriser, er det mye som tyder på at vederlaget for de syv konsesjonene er for høyt. Finnmark fylkeskommune ber derfor Fiskeri- og kystdepartementet om å innføre avgiftsfrie konsesjoner i Finnmark. Dette er i tråd med fylkesplanen, og vil samtidig gi en ung oppdrettsnæring i Finnmark de samme etableringsvilkår som næringsaktørene i andre deler av landet har fått.
3. Finnmark fylkeskommune mener det må settes krav til sertifisering før en aktør kan starte med økologisk produksjon.
4. I høringsbrevet går fram at tildelingen av de nye konsesjonene vil medføre flere oppgaver for fylkeskommunene. Arbeidsoppgavene vil øke ytterligere i 2010 når den nye forvaltningsreformen skal iverksettes. Merkostnadene med dette må kompenseres med økte overføringer til fylkeskommunene via statsbudsjettet.

Vadsø, 26. januar 2009

Tom Mikalsen
Fylkerådmann

Tore Gundersen

VEDLEGG OG ANDRE SAKSDOKUMENTER

1. Høringsbrev
2. Utkast til forskrift om tildeling av løyve til havbruk med matfisk av laks, aure og regnbogeaure i sjøvatn i 2009
3. Utkast til merknader til forskrift om tildeling av løyve til havbruk med matfisk av laks, aure og regnbogeaure i sjøvatn i 2009